HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מאי קאמר. דקא סבר ניהו מעמדות ומייתי קרא לאתויי קרבני לחמי לתשי וגו'[1]: **הכי קאמר הלו הן מעמדות.** דלקמן וטעמא מאי תקון מעמדות לפי שנאמר לו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לתשי וגו': ר"ג **תנו רבנן כ"ד ממשמרות היו נ"י ו"כ ביריחו י"כ ביריחו בתמיה נפישי להו טובא אלא אימא ו"כ מהן ביריחו.** מסמע לבד הכ"ד שבעיירות נ"י היו י"כ ביריחו דהוו להו ל"ו ו"כ מהן מסמע שמתוקן הכ"ד היו י"כ ביריחו: **ר"ג הגיע זמן המשמר עולה לירושלים וחלי המשמר עולה ליריחו כדי שיספקו מים ומזון לאחיהם שבירושלים.** כלומר כילד היו י"כ ביריחו כשהגיע זמן המשמר לעלות לירושלים בשבת מתחלקים אנשי המשמר חלקין הולכין לירושלים לעבודה וחלקין הולכין ליריחו המסובה לירושלים ומתקנין שם מים ומזון לאחיהם וכך עושין כל הכ"ד משמרות נמצא י"כ ביריחו א) נשון אחר נהירא לי: **מעכיין אף הקרבן.** אם אין מעמד מכוון בירושלים כדתנן (לעיל דף כו.) על כל משמר היה מעמד בירושלים של כהנים לויט וישראלים כיון דכולהו בעלים בעינן לליטוי (ג) כמותו על גבי עבודה: **וכלי שיר מעכבין אף הקרבן.** פלוגתא בשילהי מסכת סוטה (דף כ:) ובערכין (דף יא.) מפורשת: **עיקר שירה בפה.** וכלי נמי בפסומי קלא בעלמא וכיון דאיכא לויט לא מעכב ומשום כלי שיר: **עיקר שירה בכלי.** מנוד וכן בפרק המליל (סוכה נה): **ארבעה מלאעזר.** מבניו של אלעזר שעשה מהן ד' משמרות. וגמרא גמר לה: **המה יסד דוד ושמואל הרואה באמונתם.** ותיובתא דרב חמא דאמר שמואל העמידם על י"ו ודוד העמידן על כ"ד דהא שמעי מינה דתרוייהו בהדי הדדי תקינוהו: **מיסודו של שמואל הרמתי.** שהעמידן על י"ו נמ' דוד והעמידן על כ"ד. אית ספרים שכתוב בהן מיסודו של שמואל ודוד העמידום על כ"ד כלומר שניהם הועילו בדבר ושמואל העמידם על י"ו ודוד על כ"ד: **וימלאו בני אלעזר רבים לראשי הגברים מבני איתמר ויחלקו בני אלעזר חלקים לי"ו משמרות.** היינו כ"ד משמרות. **בני אלעזר [הכי נפישי בני איתמר ומעיקרא ארבע הוו.** כלומר, כשם שנתרבו בני אלעזר] כן רבו בני איתמר, ולעולם בימי משה (הוא) [הוו] ארבע מאלעזר וארבע מאיתמר, כדאמר רב חסדא, והתרבו בני אלעזר והעמידום על י"ו, נתרבו בני איתמר והעמידום על ח', והיינו דכתיב וימצאו בני אלעזר וגו'. **ת"ש בית אב אחד אחזו לאלעזר ואחזו אחזו לאיתמר.** כלומר, כל בית אב אחד של אלעזר חילקו לשנים, אבל בני איתמר כדקיימי בימי משה קיימי עכשיו, ומדכתיב ולבני איתמר לבית אבותם שמנה, אלמא דבימי משה (הא) [הוו] שמנה מאלעזר ושמנה מאיתמר, ורקשיא לרב חסדא. **אמר לך רב חסדא תנאי הוא.** דאשכחן תנא דלעיל דתניא משה תיקן ד' מאלעזר וד' מאיתמר, ואנא דאמרי כוותיה.

אי מה משרת בעל מום לא אף מברך בעל מום לא. פי' כיון דילפינן ג"ש ממשרת נימא כמו משרת דמשרת בעל מוס לא אף מברך וכו' ומשני הא לימקש לנזיר וכו' מכלן נרמה בעל מוס מברך ברכת כהנים ב) מדקתן חזיון דהש"ס רוצה ללמוד מברך ממשרת ולבעל מוס ודחינן ליה אם כן נרמה ללעניין נשיאת כפים כהן בעל מוס נושא כפיו ומנלן יש להוכיח דכהן שהמיר דמו נושא כפיו וכשר ליטא כפיו ולקרות בתורה כמו שלא המיר ולריש ג) מהא דכהנים שהשמיעו בניית חוניו לא ישמעו במקדש אבל נושאין כפיהם כמו בעלי מומין אבל עם מחיסם כמו בעלי מומין מדקאמר שהם כבעלי מומין משמע דכל עבודה שבעל מוס לאוי לעשות יעשו וכהן בעל מוס נושא כפיו ג): **ומאי חזית דאשקת לקולא אקיש לחומרא.** פי' מאי חזית דמקשת כהן לנזיר לנקל ולומר כמו שנזיר טוי בעל מוס כמו כן כהן בעל מוס כשר ותקשה למשרת מה משרת מותר בחלן לף כהן מבוך מותר בחלן לקשה לחומרא פירוש ונימא כמו שנזיר מסור בחלן לף כהן מסור בחלן וכמו כהן משרת מסור בעל מוס לף כהן מבוך בעל מוס מסור ומשני מסמכת וכו':

מר סבר עיקר שירה בפה. ולכך הכל כשרים לפילו פסולים לפילו ממזרים לומר שירה לנא טוי בפה ולמען לומר עיקר שירה בכלי אם כן לניך שיהו כהנים או לויט להא הכלי זמר היה קדוש:

אי מה משרת בעל מום לא אף כהן מברך בעל מום לא [א] הא איתקש לנזיר ומאי חזית דמקשת לקולא אקיש לחומרא אסמכתא נינהו [ב] מדרבנן ולקולא: אלו הן מעמדות לפי שנאמר צו את בני ישראל וגו': מאי קאמר ה"ק אלו הן מעמדות ומה טעם תיקנו מעמדות לפי שנאמר [ג] צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי והיאך קרבנו של אדם קרב והוא אינו עומד על גביו התקינו נביאים הראשונים עשרים וארבעה משמרות על כל משמר ומשמר היה מעמד בירושלים של כהנים ושל לוים ושל ישראלים הגיע זמן משמר לעלות כהנים ולוים עולין לירושלים ת"ר עשרים וארבעה משמרות [א] (ג) בארץ ישראל ושתים עשרה ביריחו שתים עשרה בניחו נפישין להו טובא אלא שתים עשרה מהן ביריחו הגיע זמן המשמר לעלות חצי המשמר היה עולה מארץ ישראל לירושלים וחצי המשמר היה עולה [ב] מיריחו כדי שיספקו מים ומזון לאחיהם שבירושלים אמר רב יהודה אמר שמואל כהנים ולוים וישראלים מעכבין את הקרבן במתניתא תנא ר"ש בן אלעזר (ג) כהנים ולוים וכלי שיר מעכבין את הקרבן במאי קמיפלגי מר סבר [ג] עיקר שירה בפה ומר סבר עיקר שירה בכלי אמר רב [ד] חמא בר גוריא אמר רב [ה] משה תיקן להם לישראל שמונה משמרות ארבעה מאלעזר וד' מאיתמר בא שמואל והעמידן על שש עשרה בא דוד והעמידן על עשרים וארבעה שנאמר [ב] בשנת הארבעים למלכות דוד נדרשו וימצא בהם גבורי החיל ביעזר גלעד מיתיבי משה תיקן להם לישראל שמונה משמרות ארבעה מאלעזר וארבעה מאיתמר [ד] בא דוד ושמואל והעמידן על עשרים וארבע שנאמר [ג] המה יסד דוד ושמואל הרואה באמונתם הכי קאמר מיסודו של דוד ושמואל הרמתי העמידום על עשרים וארבע [ד] תניא אידך משה תיקן להם לישראל שש עשרה משמרות שמונה מאלעזר ושמונה מאיתמר וכשרבו בני אלעזר על בני איתמר חלקום והעמידום על עשרים וארבע שנאמר [ד] וימצאו בני אלעזר רבים לראשי הגברים מן בני איתמר ויחלקום לבני אלעזר ראשים לבית אבות ששה עשר ולבני איתמר לבית אבותם שמונה ואומר [ה] בית אב אחד אחזו לאלעזר ואחזו אחזו לאיתמר מאי ואומר וכי תימא כי היכי דנפישי בני אלעזר שמונה מעיקרא ארבעה הוו ת"ש בית אב אחד אחזו לאלעזר ואחזו אחזו לאיתמר תיובתא דרב [ה] חמא בר גוריא אמר לך רב [ו] חמא בר גוריא תנאי היא ואנא דאמרי כי האי תנא דאמר שמונה ת"ר [ז] ארבעה משמרות עלו מן הגולה ואלו הן ידעיה [חרים] פשחור ואימר עמדו נביאים שביניהם וחלקום

תורה אור השלם

1. צַו אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ: במדבר כח ב
2. לְחַבְרוֹנִי וְיָרִיב הָרְאֹשׁ לַחֲבְרוֹנִי לְתוֹלַדְתָּיו לְאָבוֹת בְּשִׁנַּת הָאַרְבָּעִים לְמַלְכוּת דָּוִיד נִדְרְשׁוּ וַיִּמָּצֵא בָהֶם גִּבּוֹרֵי חַיִל בְּיַעְזֵיר גִּלְעָד:

דברי הימים א כו לא
3. בְּכֹל הַבְּרוּרִים לְשַׁעֲרִים בְּשִׁפְּים מְאַתַּיִם וּשְׁנֵים עָשָׂר הַמָּה בְּחַצְרֵיהֶם הִתְיַחְשָׂם הֶמָּה יְסַד דָּוִיד וּשְׁמוּאֵל הָרֹאֶה בֶּאֱמוּנָתָם:

דברי הימים א ט כב
4. וַיִּפְקְדֵאוּ בְּנֵי אֶלְעָזָר רַבִּים לְרֹאשֵׁי הַגִּבֹּרִים מִן בְּנֵי אִיתָמָר וַיְחַלְּקֵם לִבְנֵי אֶלְעָזָר רָאשִׁים לְבֵית אָבוֹת שִׁשָּׁה עָשָׂר וְלִבְנֵי אִיתָמָר לְבֵית אֲבוֹתָם שְׁמֹנָה:

דברי הימים א כד ד
5. וַיִּכְתְּבֵם שְׁמַעְיָה בֶן נְתַנְאֵל הַסּוֹפֵר מִן הַלֵּוִי לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים וְצָדוֹק הַכֹּהֵן וַאֲחִימֶלֶךְ בֶּן אֶבְיָתָר וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת לְכֹהֲנִים וְלַלְוִיִּם בֵּית אָב אֶחָד אֶחָז לְאֶלְעָזָר וְאֶחָז אֶחָז לְאִיתָמָר:

דברי הימים א כד ו

מוסף רש"י

עלו מן הגולה. כימי עזרא (עזרא יב:). **ידעיה חרים פשחור ואימר.** שמקדש לאחון סיסה ממשרת ידעיה קודש לחרים ומשמרת חרים קודש לפשחור ולא פשחור לאימר (שם).

רבינו חננאל

אי הכי למאי איתקש לנזיר, להכשיר בו בעל מום להיות כשר לברכה. ואמרינן, מה ראית להקישו לקולא, הקשתו למשרת להיות מותר בחרצן, והקשתו לנזיר להיות בעל מום כשר לברכה, אדרבה הקשהו לחומרא, הקשהו למשרת להיות כהן בעל מום פסול בנשיאות כפים, והקישהו לנזיר להיות אסור בחרצן. ושנינן, אסמכתא בעלמא היא. פי', דרשת סמוכין מדרבנן היא, הילכך לקולא דרשינן. **וכתיב** נמי לעמד לשרת ב), מה משרת עומד אף נשיאות כפים מעומד. פיסקא, אלו הן המעמדות. מה טעם תקינו מעמדות, לפי [שנאמר] צו את בני ישראל. ירושלמי: א"ר יונה תמידין קרבנן דכל ישראל אינון, ואם תאמר יהיו כל ישראל כל השנה כולה בירושלים עומדין על קרבנן, לא חייבתם התורה אלא ג' רגלים בשנה. ואם יש לומר יהיו יושבין בטילין בעריהם, הא כתיב ואספת דגנך, הנם מוהדרין לאסוף דגנם ותירושם של כל השנה כולה, התקינו הנביאים הראשונים כ"ד משמרות וכו' ומשמר היה מעמד בירושלים של כהנים ושל לוים ושל ישראל. **תנו רבנן עשרים וארבעה משמרות היו בארץ ישראל,** מהן י"ב בירושלים. הגיע זמן המשמר לעלות חצי המשמר עולה מארץ ישראל וחצי משמר מיריחו כדי שיספקו מים ומזון לאחיהם. כלומר, חצי המשמר הנותר מספיקין צורכי העולים, ובפסח אחרת מתחלפין, מי שלא עלה יעלה עכשיו מי שעלה כבר ישב עתה בביתו ויספק צרכי העולים. ירושלמי: תני ר' שמעון בן אלעזר ישראל והכהנים והלוים וכלי שיר מעכבין את הקרבן, שנאמר כל הקהל משתחוים, אילו ישראל, והשיר משורר אלו הלוים וחצוצרות מחצצרים, אלו הכהנים, הכל עד לכלות העולה, הכל מעכבין את הקרבן. **אמר רב חסדא אמר רב משה תיקן לישראל שמונה משמרות ד' מאלעזר וד' מאיתמר בא שמואל והעמידן על שש עשרה בא דוד והעמידן על כ"ד שנאמר בשנת הארבעים למלכות דוד נדרשו [וכו'].** ואותבינן עליה מהא דתניא, משה תיקן להם לישראל י"ו משמרות, ח' משמרות ד' מאלעזר וח' מאיתמר, ח' מאלעזר וח' מאיתמר. **אכתי סיפא דקתני באו שמואל ודוד והעמידום על (י"ו) [כ"ד] קשיא לרב חסדא. ושנינן הכי,** מיסוד של שמואל שהוסיף על שתיקן משה בא דוד והוסיף על מה שתיקן שמואל [והעמידום על כ"ד], שנא' המה יסד דוד ושמואל הרואה באמונתם. **תנו רבנן ד' משמרות עלו מן הגולה.** ידעיה חרים פשחור אימר. עמדו הנביאים שביניהם

א) ס"א לירושלים, ב) סוכה נה. [ערכין יא. ע"ש מז.], ג) ס"א מסקת, ד) [גר' ר"ש וכ"מ בר"ח מיתיבי], ה) ס"א מסקת, ו) עי' ערכין יב:, ז) [במדבר כח], ח) [ער' יומא ע:], ט) כ"ה במגילה כה: ע"ש, י) [מגמות דף קנ. וע"ש במוס' סוטה נט. ד"ה לן], כ) [וע"ש מוס' סוטה נט. ד"ה כי מהכל ומוס' מגמות קנ. ד"ה לן],

הגהות הב"ח

(א) גמ' ת"ר כ"ד ממשמרות היו בא"י כו' ללא אימא ושתים עשרה מהן: (ב) שם ר"ש בן אלעזר אומר כהנים: (ג) רש"י ד"ה מעכבין כו' בעינן לליטוי כולהו על גבי עבודה: (ד) ד"ה פשחור כו' לף כתיב בני. ג"כ פי' המעיין בדברי הימים דקתניא כ"ד משמרות ויצא הגולל מהאמון ליהוידיב ולידעיה השני כו' ולף קף תשיב פשחור ואלפע"ד יש לתרץ דכיון דבעזרא מ' ג' כתוב העולים מן הכהנים היו מרובע משמרות וקף תשיב פשחור שמעינן דחדש מכ"ד משמרות היה לה עוד שם אחר אי נמי נשתנה שמה לשם הסעה כדפרש"י בחומש בפלב פנחס ללל משפחות השנשנים:

גליון הש"ס

גמ' מדרבנן ולקולא. כעין זה שבת דף פג ע"ב:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ת"ר כ"ד ממשמרות. נ"ב עד לויט:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה ס"ג הגיע זמן וכו' נשון אחר נהירא לי. ל"ל ולא נהירא לי:

רבינו גרשום

אף כהן מברך לא יהא בעל מום. והא קיימא לן דבעל מום מברך, אלא אם כן יהו מומין שבגלוי. הא איתקש לנזיר. מה נזיר בעל מום אף מברך בעל מום. מאי חזית דאקשית לקולא. דאקשת ליה לנזיר דבעל מום מותר, ואקשת ליה למשרת דבחרצן מותר, אקיש לחומרא. ונימא מה נזיר אסור בחרצן אף מברך אסור בחרצן, ומה משרת בעל מום לא אף מברך בעל מום לא. **אסמכתא דרבנן הוא.** הא דמקשינן מברך לנזיר ולמשרת, מדרבנן היא. ה"ק ואלו הן מעמדות. דקתני לקמיה התקינו נביאים הראשונים כ"ד משמרות (כל) [של] כהנים, על כל משמר היה מעמד בירושלים, כהנים ולוים שבמשמר עולין בירושלים, וישראל שבאותו משמר מתענין וכו', ומקצתן עולין לירושלים כדי שיעמדו על הקרבנות. **אי הכי נפישי**

להו. דמשמע דהוי ל"ו משמרות. **אלא אימא שתים עשרה.** כלומר מאותן עשרים וארבעה, הוי מהן שתים עשרה מיריחו ושתים עשרה בארץ ישראל. **כיצד הגיע זמן משמרות לעלות חצי משמר עולה מא"י וחצי משמר מיריחו.** וכן כל משמר ומשמר עולה חצי מא"י וחצי מיריחו, דהיינו שתים עשרה מיריחו, ולמה כל משמר חציו מיריחו, לפי שהן קרובין לירושלים מספקין מזון לאחיהן שאר חצי משמר הבאין מא"י ממקום רחוק ואין יכולין להביא מזון עמהן. **עיקר שירה בפה.** ואין צריך כלי שיר. **בא דוד ושמואל והעמידום בין שניהם כ"ד.** קשיא לרב חסדא דאמר שמואל תיקן י"ו ודוד כ"ד. תריץ, הכי קאמר **מיסודו של שמואל הרמתי.** שהוא העמידן על י"ו, חזר דוד והעמידן על כ"ד. **מיתיבי משה תקן י"ו משמרות.** וקשיא לרב חסדא דאמר ח' משמרות. **וכשרבו בני אלעזר חילקום לי"ו משמרות.** היינו כ"ד משמרות. **וכי תימא כי היכי דנפישי בני אלעזר [הכי נפישי בני איתמר ומעיקרא ארבע הוו.** כלומר, כשם שנתרבו בני אלעזר] כן רבו בני איתמר, ולעולם בימי משה (הוא) [הוו] ארבע מאלעזר וארבע מאיתמר, כדאמר רב חסדא, והתרבו בני אלעזר והעמידום על י"ו, נתרבו בני איתמר והעמידום על ח', והיינו דכתיב וימצאו בני אלעזר וגו'. **ת"ש בית אב אחד אחזו לאלעזר ואחזו אחזו לאיתמר.** כלומר, כל בית אב אחד של אלעזר חילקו לשנים, אבל בני איתמר כדקיימי בימי משה קיימי עכשיו, ומדכתיב ולבני איתמר לבית אבותם שמנה, אלמא דבימי משה (הא) [הוו] שמנה מאלעזר ושמנה מאיתמר, ורקשיא לרב חסדא. **אמר לך רב חסדא תנאי הוא.** דאשכחן תנא דלעיל דתניא משה תיקן ד' מאלעזר וד' מאיתמר, ואנא דאמרי כוותיה.

איתמר לבית אבותם שמונה. וכתיב בית אב אחד אחזו לאלעזר ואחזו אחזו לאיתמר, כל האחזו שהיה לאיתמר מקודם הוא האחזו שהיה לאיתמר עתה, אבל לבני אלעזר הוסיפו ד' אחרים. תיובתא דרב חסדא דאמר משה תיקן להם לישראל ח' משמרות כו', הנה זה הברייתא תנא י"ו משמרות תיקן להם משה לישראל. ושנינן, תנאי היא ואנא דאמרי כי האי תנא, דתניא משה תיקן לישראל ח' משמרות ד' מאלעזר וד' מאיתמר. **אכתי סיפא דקתני באו שמואל ודוד והעמידום על (י"ו) [כ"ד] קשיא לרב חסדא. ושנינן הכי,** מיסוד של שמואל שהוסיף על שתיקן משה בא דוד והוסיף על מה שתיקן שמואל [והעמידום על כ"ד], שנא' המה יסד דוד ושמואל הרואה באמונתם. **תנו רבנן ד' משמרות עלו מן הגולה.** ידעיה חרים פשחור אימר. עמדו הנביאים שביניהם

ג) דנרי רבינו אין לו ביאור לפמור ואולי לפסר ליחס תיבות ו"ל ועיקר הקושיא לשרתו ולכך נשמו נענין שמיעה אחי לכתיב הפם לעמוד לנסת ואמרינן מה משרת עומד וכו' כ"ל וכ"ה בסוטה ד' לא ע"ש ועי' מוס' מגמות קנ. סד"ה לף ובגליון ש"ס פ"ש דמגילה כה יט.